

ŐSÖK-BÁNYÁSZ HŐSÖK

Karancslejtősi ellenállás

Egy érdekes történetet hallottam nagymamámtól. A történet Eteshez közeli Gusztáv aknán esett meg, és karancslejtősi ellenállás néven vált ismeré. Mivel érdekelt a dolog, eldöntöttem, hogy e tragikus eseményről fogok írni, valamint a bátran, és hősiesen küzdő, bányászokól, a magyar, illetve az erdélyi katonákról, és a SAS behívó parancsot megtagadó személyekről.

De miért is történhetett ez meg? Szerintem ezt nagyon egyszerű megválaszolni. Tudjuk, hogy az 1940-es évek eleje nemigazán kedvezett a magyar népnek, sem gazdaságilag, sem népszerűségi morálitás szempontjából. Csak hogy említsek néhány példát, talán 1941 június 26-án kezdődött Kassa bombázásával, ami még máig is tisztázatlan légitámadás volt. Ennek az incidensnek köszönhetően lépett be Magyarország a második világháborúba, a Harmadik Birodalom oldalán, Barbarossa hadművelet keretében pedig Szovjetunióknak hadat üzenve. Mondanom sem kell hogy ez mennyire lassította a magyar ipar, valamint a mezőgazdaság fejlődését. Ezzel együtt bekövetkezett a német igények kiszolgálása. Hogy ez mit is takar? 1943-44-ben kiszállított gabonák, ami miatt éhezés tör ki, egyúttal pedig a lakosság hangulata romlik. Ipar, hadipar 60%-át szállítják ki az országból. Csökken a lakosság szám a fronton való súlyos veszteségek, vereségek miatt (például a második magyar hadsereg). Erre a már eleve ellenséges hangulatra rájátszik a német nagykövet mondata: „.....*Minden értünk vérző magyar a mi véráldozatainkat csökkenti.*” Az ilyen és ehhez hasonló szövegek amelyek eljutottak Karancs-völgybe is növelték az elkeseredettséget. Egy idő után a magyar népnek elege lett a németek viselkedéséből (1944 március 19-német megszállás), és partizánakciókba kezdtek, például Nógrád megyét a németek „partizánoktól fertőzött területként” nyilvánították.

1944 november eleje. Nyugatabbra kell szállítani minden hasznos gépet, alkatrészt, és készterméket, hiszen a szovjetek már Nógrád megye határához közeledtek. Bányaüzemek termelését, és az eszközök elszállítását csak november 20-tól tervezik végrehajtani. A karancslejtős-aknaiak már világosan látták, hogy az emberi szenvedéseknek, az országot, üzemeket kifosztó, és romba döntő nyilas hordák tevékenységének csak azzal lehet véget vetni, ha a németekkel, és a hazaáruló Szálasiékkal szemben is valahogy felveszik a küzdelmet. Karancsvölgyi településeken már csoportokba verődve tárgyaltak az ellenállás lehetőségéről, nemsokkal ezek után már szervezték is az embereket. Úgy gondolták hogy legalább a fasiszta erőket lekötik, ezzel segítve a szovjet csapatokat.

A bánya vezetőség a német parancsnokág utasítására november 22-én elrendelte a Karancslejtős akna leállítását és a szerszámok nyugatabbra való elszállítását, ezzel együtt pedig november 23-án minden bányászt vártak munkaszolgálatra, hadi munkára (Jámbor főmérnök rendelete). A bányagazgatósági rendeletet Etes, Karancsalja, Baglyasalja Zagyva pálfalva községekben is kidoboltatták, a nem teljesítőket fejlődéssel fenyegették. A bányászok azonban döntöttek. Megtagadták a hadi munkát, ellenszegültek a kiadott utasításoknak. November 23 reggelén a bányabebéjáratnál mintegy 150-170 bányász gyűlt össze, tárgyalva, hogy mitévők legyenek. Úgy döntöttek, hogy megszervezik az ellenállást, és

nem hagyják leszerelni vagy megbénítani a bányát. Már csak az volt a kérdés, hogy és miképp valósul meg. Két lehetőség merült fel:

1. partizánakció a sűrű Karancs-hegységi erdőben, vagy
2. leszállás a bányába.

A többség a mellett döntött, hogy a bányában legyenek hiszen az jól ismert terep, és ha komolyabbra fordulna a helyzet, akkor kiismernék magukat a lejtaknáknál, vágatoknál stb. Megbeszélték, hogy 4-5 napra való élelmet, ruhát hozzanak, valamint aki tud az fegyvereket is. Délutánra már a szervezkedésről tudott a Gestapo, és a városi nyilas vezér Grúber Artúr is.

A legtöbb bányász aki délelőtt leszállt a bányába megkezdte a felkészülést Monostori János vezetésével. Jöttek az emberek Karancsaljáról, Baglyasról, valamint a többi bányatelepről, hamarosan elérték a 250 főt. Akinek a világítás közelében nem jutott hely, meg kellett elégedniük az egyéb kivilágítatlan vágatokkal. Csoportok alakultak ki, egy-egy csoportban általában az egy településre tartozók, közös helyen vertek tanyát. A bent lévő 60%-a Karancsaljai volt. Ők elsősorban a IV. ereszkében és azok osztóiban, közel a légvágatokhoz helyezkedtek el, de voltak az alapközlőn és a lejtősakna alsó részén is. De nemcsak az emberek, hanem a fegyverek is gyűltek. Mintegy 16 db kétcsővű vadászpuska, 20 db karabély, 12 db pisztoly, 2 db golyószóró, 1 db német géppuska, 1 db géppisztoly, 48 db gránát, 30 db úgynevezett bányászgránát gyűlt össze.

A bent tartózkodók arra számítottak, és készültek fel, hogy 3-4 nap múlva a szovjet csapatok elérik Karancs völgye térségét (de mint ahogy az később bebizonyosodott több mint egy hónapot kellett várniuk rájuk).

Kialakult a vezetőség is: Kozik Ferenc, Kozik Rajmund, Adorján István bányászok; valamint Monostori János, Cselényi József, valamennyien katonai és fegyveres ismeretekkel rendelkezők. Az őrség tagjait, és a fegyverekkel rendelkezőket kiképezték fegyverhasználatra. Őrségek két-két karabélyt és kézigránátot kaptak. A lejtaknánál őrködőket ezek mellet még egy golyószóróval és 10 db gránáttal látták el. Hajnali órákban már csendőrök, és SS katonák jelentek meg a bányabejárat körül. Nemsokkal később a csendőrök, majd németek érkeztek a helyszínre. Az üzem vezetőinek eredménytelen tárgyalása után a német SS parancsnok utasítására délután négy órakor a villamosáramot kikapcsolták. Ez azt jelentette, hogy a bányai világítás mellett leálltak a szivattyúk és a légakna ventilátorai is. A bányában, különösen a távolabbi vágatokban egyre romlott a levegő. Ezért szükségessé vált a szellőztető gép kézi erővel történő működtetésére. Az emberek felváltva hajtották a fuker kerekeit, így továbbra is elfogadható volt a légjárat, és a levegő a bányában. Sajnos a szivattyúk motorjait ehhez hasonlóan nem lehetett meghajtani, így a víz elöntötte a csilléket, a berendezéseket és a szerszámokat. A sötétség is nagyon

kellemetlenül érintette a bent levőket. Már csak a karbidlámpára támaszkodhattak. Ez biztosította a fényt a bányában. Gondot okozott, hogy mintegy 40-50 személynek egyáltalán nem volt lámpája, így másokra voltak utalva a bányai közlekedésénél. A bent levők hangulata kezdett megromlani. November 25-én már nem a kinti bányai vezetőket küldték le a bányába, hogy hatalmi úton rábírák a bányászokat a bánya elhagyására, hanem túsok, védtelen emberek beküldésével kísérleteznek. Első alkalommal a bányászok által jól ismert és tisztelt Fóner István nyugdíjast kényszerítették le a bányába, nem kevesebb mint tíz német katona kíséretével. A lejtaknába őrködők, kénytelenek voltak mind lejjebb hátrálni. Fegyverüket nem tudták használni. A bejárattól száz méterre két vascsilléből barikád zárta el az utat. Az őrség egy tagja értesítette Monostorit, aki futva érkezett a helyszínre.

Monostori János emlékiratában ezt írta: *Azonnal a főbejárathoz rohantam. A túszt hajtó németek, a barikádtól 15-20 méterre voltak. A vascsillék mögött biztonságban éreztem magam, ezért megengedtem, hogy 8-10 méter közelbe érjenek hozzám. Ekkor szólítottam fel őket, aminek engedelmessé váltak. A nyugdíjas bányászt kértem, hogy a karbid lámpa sugárzóját fordítsa el. Azt mondta, hogy nem meri, mert a német géppisztolya a hátához van szorítva. Ekkor a golyószórómat jól láthatóan a csillére helyeztem, és most már felszólítottam, hogy fordítsa el, mert különben lövök. Az öreg bányász elfordította a lámpát, most a németek kerültek kellemetlen helyzetbe. Azonnal szétrebbentek és az ácsolatokhoz húzódtak. Megkérdeztem, hogy mit akarnak? Felszólítottak bennünket, adjuk meg magunkat, jöjünk ki a bányából, szabad elvonulást biztosítanak minden bányásznak. Félóra gondolkodási időt kértem. A németek a nyugdíjas bányással, kimentek a bánya bejárata elé. A megkérdezett bányászok válasza egybehangzóan az volt, hogy nem adjuk meg magunkat. Ezt közöltem a németekkel. Szitkozódva elvonultak. Tudtuk, hogy ezzel a lépéssel a helyzetet elmérgesítettük, de azzal is tisztában voltunk, hogy az ígéreteiket úgy sem tarják be, a szabad elvonulásra nem adnának engedélyt.*

Két óra múlva újabb túszt kísérnek a bányába, aki közölte a bányászokkal, hogy a németek Kozik Ferencsel vagy Kozik Rajmuddal kívánnak beszélni. A ők viszont nem akartak találkozni a németekkel.

Még ugyanezen a napon, tehát november 25-én már délutánba hajlott az idő, amikor a bánya bejáratánál telepi asszonyok, gyerekek jelentek meg, német katonák és csendőrök kíséretében, lehettek úgy 30-35-en. A túsok, mert hiszen azok voltak, és nyomukban a fasiszták véstesen közeledtek a bányászok által elkészített barikádhoz. A bent levők nem igazán tudták, mit is csináljanak. Ha lőnek, ártatlan asszonyokat, gyerekeket ölnek meg a hátuk mögött gyáván meghúzódó, betolakodó németek helyett. Ha engedik a németeket, ők maguk is életveszélybe kerülhetnek. A bányászok kiabálta: ne gyertek be, álljatok meg, feküdjetek le, mert így nem tudunk lőni. Az asszonyok sem megállni, sem lefeküdni nem mertek, mert hátukhoz a németek géppisztolyok csöveit nyomták. A kritikus és veszélyes helyzetet az őrség egyik tagja, név szerint Horváth Lajos villamos-mozdonyvezető oldotta meg. Karabély puskájából az ácsolatba lőtt. Erre az asszonyok, gyerekek, de főképp a fegyveres fasiszták riadtan álltak meg, és húzódtak a lejtakna két oldalához. A rend felbomlott, az asszonyok rohantak kifelé, de ezt tették a németek és a magyar csendőrök is.

A fasiszták túsakciói sorra kudarcba fulladtak, ezért gázaknákat használtak a lent lévőkhöz. Kezdetnek a vegyi fegyverekre kiképzett német katonák eltakarították a légaknanyílást eltakaró földkupacot, és bedobták a bombát. Eleinte hatásosnak tűnt, mivel a

bányászok a detonáció, valamint a gáz terjedése miatt rémülten hagyták ott az ereszkét, és a vágatokat, de szerencsére a gáz nemterjedt tovább amerre az emberek voltak, mivel a gáz lefelé terjedt. Két óra múlva a németek is rájöttek erre és visszakapcsolták az áramot. Számítva arra, hogy a légkeverő ventilátorok megindulnak, ezt a bányászok megakadályozták. Legalább a világítás átmenetileg megnyugtatóan hatott az emberekre.

A vezetők közül is már ketten a kimenetel mellett döntöttek. November 27-én gyülekeznek a bányászok a lejtaknában. Nyugtalanul járkálnak, kis csoportokba verődve beszéltek a megadás lehetőségéről. Délelőtt tíz órakor ugyanis két csendőr beszélt a lejtakna őrségével, hogy egy vezető menjen ki tárgyalni a megadás feltételeiről. Amennyiben erre most sem hajlandók újabb gázbombákat dobni be, és a lejtaknai bejáratot összerobbantják. Itt már megfogalmazódott az ultimátum, és kénytelenek voltak a bányászok beleegyezni. Tárgyaló félként Adorján Istvánt küldték ki az SS parancsnokhoz, és Kis Gyulához (csendőrvezető). Közölték, hogy senkit nem engednek el. Beszállítják őket a salgótarjáni laktanyába. Mire visszaért István a bányába e hírt tudatni a társaival, már szinte azon nyomban indultak kifelé, és nem érdekelte őket még az sem ha beszállítják, csak legyenek túl az egézszen. Minden bányából feljött ellenállót a csendőrök és a németek megmotoztak, átkutattak. Elvették a karbidlámpájukat, szúrószerszámaikat, fegyvereiket és hármassorokba állították őket. Az emberek jöttek, egyre csak jöttek fel. Közben a sorok a bányabejáratától a kötélpálya mellett egyre növekedtek. A fasiszták csodálkoznak a nagy tömeg láttán, hol férhetett el ennyi ember e kis bányában. Végre kijött a lejtaknába összezsúfolt embertömeg. Gond volt a laktanyába való szállítás. Kiss csendőrparancsnok döntött, gyalog, fegyveres kísérettel teszik meg az utat. Feltehetően a nézeteltérések okozta sértődöttség miatt az SS parancsnok a kísérethez nem biztosított egyetlen német katonát sem. Így tizenhat csendőr kíséretében indultak el a lelki és fizikai megviselt ellenállók az alagutakon keresztül a laktanyába.

A csendőrség vezetői és a kísérők nem számoltak azzal, hogy az alagúti kutyák jó alkalmat kínáltak a szökésre. A baglyasaljai bányászok, akik mindennap az alagúton keresztül mentek munkába, jól ismerték, hogy hol, hány méterre vannak egymástól a beállók, melyek ekkor a szabadulást jelentették számukra. A még így is jelentős létszámot a laktanya két helyiségében helyezték el, hogy aztán majd másnap a kihallgatást, felelősségre vonást megkezdjék. A bányában maradt két vezető, Kozik és Monostori, valamint még további négy ellenálló a főbejáratától a bánya távolabbi részébe húzódott vissza. Ügy döntöttek, hogy a végsőkig kitartanak, és a legrosszabbra is felkészülve, a fegyverüket is használva, ha kell, kitörést kísérelnek meg. Abban a tudatban beszéltek meg a további teendőket, hogy már csak hatan maradtak a bányában. A további személyek bent tartózkodásának semmi jelét nem tapasztalták a németek, sem a csendőrök.

Kozik Ferenc, Laczkó Zoltán, Somoskői János november 28-án az éjjeli órákra tűzték ki a kitörést. A kitörés helyét Karancsalja határában lévő régi bányabejáratnál határozták meg amelyet 24-én berobbantottak. A kitörés részleteit, mint életének jelentős történéseit Kozik Ferenc a megyei napilapban megjelent visszaemlékezésében így foglalta össze:

Hárman indultunk el a berobbantott kijárat felé. Én még visszamentem, hogy a vágatra bevezető utat fával eltorlaszoljam. Mikor ezzel végeztem, már mentem is a társaim felé. Három vagy négy lépést tettem meg, amikor a torlasz másik oldaláról megszólalt a bányamester, hogy adjuk meg magunkat, nincs értelme annak, amit csinálunk.

Káromkodtam egyet és elküldtem a fenébe. Már éppen folytatni akartam az utamat, amikor hatalmas robbanás rázta meg a bányát. A bányamester ugyanis nem volt egyedül, német katonák vették körül, ők dobták a kézigránátot irányomba. A légnyomás tovább lökött, hasra estem, aztán el is szédültem, a homok félig betemetett. Negyedóra múlva magamhoz tértem, hallgatództam, majd a sötétben megkerestem a karbidlámpámat és a kalapomat. Meggyújtottam a lámpámat, levertem magamról a homokot, körülnéztem. Szerencsém volt, mert fél méterre attól, ahol feküdtem, egymásra dőlt ácsolatok és kövek feküdtek, jó, hogy nem temettek maguk alá. Nem volt időm foglalkozni ezzel, siettem társaimhoz. Azok riadtan kérdezték, hogy mi is történt. Csupán egy kis robbanás, semmi más mondtam nekik. A kijáratot tetemes homok és föld réteg torlaszolta el. Megkezdtük a bontást. Már közel három órát dolgoztunk, amikor végre beomlott a föld, friss levegő áramlott be hozzánk. A keletkezett kis nyíláson óvatosan kidugtam a fejemet, s láttam, hogy 8-10 méterre németek és csendőrök ülnek tűz körül és beszélgetnek vagy nyolcan-tízen. Vissza- húzódtam és óvatosan kitégítőttem a rést. Ráparancsoltam társaimra, hogy kövessenek, és ha kint leszünk, azonnal használják a fegyverüket. Újra kibújtam, majd felálltam és a kézigránátot a tűz irányába dobtam. Társaim is kiugráltak, elsütötték fegyvereiket és követtek. Az okozott riadalom elég időt teremtett arra, hogy a tisztáson átvágva elérjük az akácost. Hajnali három órakor egy Karancs-hegyi esőbeállóhoz érkeztünk, ahol már biztonságba voltunk. Kifújtuk magunkat, tüzet raktunk és csak annyit mondtunk egymás tenyerébe csapva, hogy sikerült.

Közben, november 28-án a csendőrség és a katonai haditanács megkezdte a karancslejtősi ellenállás résztvevőinek kihallgatását. A mintegy 60-70 főt kitevő szelektálás után benntartott ellenállókat szadista módon hallgatták ki

Kozik Rajmund:

A laktanyába terelést követő napon korán ébresztettek. Megkezdődtek a kihallgatások, a vallatások. Tíz óra tájban engem is név szerint szólítottak. Többen voltak a szobában: katonatisztek, csendőrök és egy civil rendőr is. Első kérdésük az volt felém, hogy miért mentünk le a bányába, amire én azt válaszoltam, hogy azért, mert nem akartunk hadimunkára menni. Még be sem fejeztem a mondatot úgy vágott orrba az egyik csendőr, hogy az arcomat elöntötte a vér. Visszakísértek, aztán pontosan két óra múlva újra hívtak, most egy másik társaság elé kerültem. Szidalmaztak, ütöttek, rúgtak elmondani is nehéz, mit csináltak velem, sok mindenre nem is emlékszem, mert a verés közben elájultam, egy ideig eszméletlen is voltam. Az egyik kínzóm már annyit használhatta a kezét, hogy elfáradt., és a szeneslapáttal ütlegelt. Talán tizennégyszer vittek kihallgatásra, minden kihallgatás egy-egy elájulást jelentett. Csipke Gáspárt, az egyik bányász társunkat orvoshoz kellett vinni a kihallgatások után.

Mint később kiderült, a vezetőkön kívül, még volt egy kisebb csoport a távolabbi vágatokban, akik váraoztak, információkat vártak. November 30-án délelőtt tíz órakor felszínre érkezett az ellenállók második csoportja. Őket a csendőrök hajtották ki, a bányából. Ők azok, akik hét napot töltöttek a bánya mélyén, az utolsó napokban élelem és víz nélkül, rossz levegőben.

Tóth András karancsaljai lakos. Bányatársai csak „öreg”-nek szólították. Katona nem volt, így 1944-ben bevonulási kötelezettség sem terhelte. A többi bányással november 23-án ő is a bányai ellenállás mellett döntött. A IV. ereszkével szembeni vágatokban telepedtek le, úgy 30-35-en. Hét napot töltöttek sötétben, rossz levegőben a pislákoló karbidlámpa

fényénél. Az egyik napon bányai robbanást hallottak, majd ezt követően a kapcsolatuk megszakadt Kozikékkal és Monostori őrmesterrel. Óra ugyan volt náluk, de hogy milyen nap van, éjjel van vagy nappal, fogalmuk sem volt. A vágat bejáratánál fények jelentek meg, majd a csendörök kakastollai és fegyverei csillantak meg. Körbe fogták őket. Nem tiltakoztak. Kihajtották őket a bányából, ami igen nehézkesen ment. Nem volt mindenkinek lámpája, így a sötétben csak lassan, bukdácsolva tudtak haladni. A csoport eléggé szétszóródott. A lejtakna előtt német SS katonák és magyar csendörök fogadták és sorba állították őket. Akik elsőként jöttek ki, azokat a sor végére, az utolsóként kikecmergőket sor elejére állították. Egy ideig váraoztak, majd néhány perc múlva megérkezett egy SS jelvényt viselő német tiszt, aki elkezdett föl- lerohangászni a sor előtt. Majd hirtelen megállt, vizsla tekintettel benézett a kabátok alá, kezében egy fényképet tartva. Amint aztán rövidesen kiderült, Monostori Jánost, a frontról megszökött katonát, az ellenállók vezetőjét kereste. A tiszt rendkívül idegesnek tűnt, németül ordibált valamit. Majd a sorban elsőként állókra kérdések özönét zúdította. - *Hol van az őrmester? Melyik ereszkében, osztóban tartózkodik? Hányan vannak még bent? Milyen fegyver van a bent levőknél?* Es így tovább. A németül alig tudó tolmács képtelen volt a tiszt hadoválását fordítani, így aztán a kérdezettek sem tudtak válaszolni. De nem csak az első sorban állók, a többiek sem. Nem tudhatták, hogy egyáltalán van-e valaki a bányában. Azt sem, hogy Monostori hol van. A tiszt vérnyomása megemelkedett, és három embert pár méterről, hátulról fejbőlött. (Laczkó Mátyás, Páles Jenő és egy ismeretlen erdélyi katona). A német SS hóhér négy legényével eltávozott, kocsijukkal elhagyták a bányatelepet.

November végén a bánya mélyén még három ellenálló tartózkodott (Monostori János, Szöllősi Imre, Tarnóczy Gáspár). Mind a hárman a frontról, a katonai alakulattól szöktek meg. Tudták, hogy mi vár rájuk, ha megadják magukat. Úzött vadként járták a bányát, keresték a kitörési helyeket. A benti közlekedésnél az óvatosság volt a fő szempont, mert a németek és csendörök folyamatosan razziáztak, jártak a bányát. Nyugtalanította és a mielőbbi kitörésre inspirálta őket, hogy fogytán volt az élelmük és a vizük is. Egy légakna jöhetett szóba a kitörés végrehajtásához. A légakna megközelítése a IV. ereszke VI. osztóból volt elérhető. Két veszéllyel kellett szembe nézni. Az egyik, hogy egy esetleges robbantás saját magukat is elsodorhatja. A másik a kinti fegyveres őrség egy bekövetkező tűzharc esetén megmutatkozó túlereje.

Éjjel egy óra volt, amikor a robbanóanyagot a vasajtó két sarkára elhelyezték. Az öt-öt paxitot (ipari robbanóanyag) megfelelő cinder zsinórral kötötték össze, hogy a robbanás egy időben történjen. Még utolsó ellenőrzést végeztek és meggyújtották a cinder végeket. Hatalmas robbanás rázta meg az egész aknát. Kövek, vas, és deszka darabok hullottak szanaszét. Erősen kapaszkodtak, hogy a légnyomás a mélybe ne sodorja. Pillanatok alatt a nyíláshoz siettek, hallgatództak és figyeltek. Egy csendőr látta az őrségben, aki a robbanás után puskájából két lövést adott le és kézigránát dobott el a kijárat felé. Már mentek, menekültek volna, de Monostori még visszatartotta őket. A csendőr a tárban levő három

töltényét kilőtte. - *Mind hárman kiugrottunk a keletkezett nyílason, és a balra eső árokba, vízmosásba vetettük magunkat, közbe géppisztolyomból egy sorozatot adtam le a csendőr irányába* -emlékszik vissza Monostori János.

A bányából történt sikeres kitörés meghiúsította a német Gestapo és a magyar cinkosainak tervét, hogy az ellenállók vezetőin és szintén halálra ítélt társaikon egyszerre, egymás jelenlétében hajtsák végre a halálos ítéletet. Monostori János és Kozik Ferenc is szökésben volt, elnyelte őket a Karancs-hegység nagy kiterjedésű erdősége. A nyolc napon át tartó vallatások, kínzások után a Szálasit támogató katonatisztekéből, csendőrökből és nyilas városi vezetőségből álló számonkérő tanács a náci Gestapo javaslatára 18 ellenállásban résztvevőt halálra ítélt. Ebből négy főt, mint katonai szolgálatot megtagadókat és ellenállásban résztvevőket azonnali végrehajtással. Távollétében ítélték halálra Kozik Ferencet és Monostori Jánost. Az utóbbira, mint az ellenállás katonai vezetőjére, minden áron való kézre kerítésére 5000 pengő vérdíjat is kitűztek. Az elítéltek között volt tizenkettő fő, akik nem hadkötelesek, de szerepet játszottak az ellenállásban, fegyveres szolgálatot teljesítettek, vezetők voltak, illetve fegyvert szereztek és biztosítottak az ellenállóknak. Ők polgári személyek, ügyük a polgári bíróságra tartozik, de ezzel az ítélezők mit sem törődtek. A még fogva tartottak között volt mintegy harminc fős csoport: katonák, hadköteles személyek, akik nem tudták, hogy hol van az alakulatuk, vissza vonuláskor szétszéledtek.

December 6-án este hat órakor, több napos kínzás után a nagy laktanya udvarán másodszor is eldőrdült a gyilkos fegyver, mely kioltotta Cselényi József, Lukács Sándor, Tóth Miklós, és egy erdélyi katona életét.

Édesapám elmondta, hogy iskolás korában minden év december elején megemlékeztek a hős bányászokról, műsort adtak, és koszorúztak.

Számomra hihetetlen, hogy egyszerű bányászok ilyen hősi cselekedetet végre tudtak hajtani, még úgyis, hogy tudták ez az életükbe kerülhet. Az itt élők büszkén gondolhatnak vissza az őseikre, küldetésük-küldetésünk, hogy ez a tett örökre fennmaradjon.

